

Υλικό προετοιμασίας

Πανελλήνιος Διαγωνισμός Ορθογραφίας

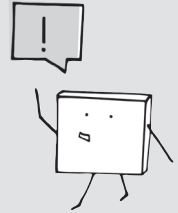
SUPER CONTEST

Κανόνες 1: ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

Οι αριθμοί (απόλυτα αριθμητικά) μέχρι το 20 γράφονται με μία λέξη. Μετά το 20, γράφονται με δύο. Τα αριθμητικά που δείχνουν θέση (τακτικά αριθμητικά), γράφονται με μία λέξη μέχρι το 12. Μετά γράφονται με δύο. Το εννιά, το εννέα και το εννιακόσια γράφονται με 2ν, ενώ το ένατος και το ενενήντα με 1.

Τα σύνθετα αριθμητικά που έχουν δεύτερο συνθετικό τη λέξη μισός γράφονται στη λήγουσα με -ι. Το αρσενικό όμως ένας και το θηλυκό μία δεν ακολουθούν τον κανόνα και γράφονται με -η.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: δώδεκα, δεκαεπτά, είκοσι τρία,
δωδέκατος, δέκατος έβδομος, εικοστός τρίτος
ενενηκοστός, εννιακοσιοστός
ενάμισι ευρώ (ένα και μισό), ενάμισης αιώνας (ένας και μισός) πεντέμισι ώρες
(πέντε και μισή), μιάμιση ώρα (μία και μισή)

ΑΣΚΗΣΗ 1

■ Στην παρένθεση βλέπεις κάποιους αριθμούς. Γράψε στα κενά τα αντίστοιχα αριθμητικά τους ώστε να προκύψει μια ολοκληρωμένη πρόταση:

Ο άγγελος είπε θα περάσει στις _____ (2,5) να μας πάρει με το αυτοκίνητο.

Η γιαγιά γιόρτασε τα _____ (90α) γενέθλιά της δίπλα στα εγγονάκια της.

_____ (1) κυρία καθόταν στο παράθυρο, πλάι σε _____ (8) σκυλιά.

_____ (17) χρόνια περίμενα αυτή τη στιγμή.

Ο _____ (601ος) υποψήφιος να περάσει στη γραμματεία.

Θα ήθελα _____ (300) γραμμάρια κεφαλοτύρι και _____ (1/2) κιλό φέτα, παρακαλώ.

Σε περιμένω εδώ και _____ (3,5) ώρες.

Απάντηση

Ο άγγελος είπε θα περάσει στις δύομιση (2,5) να μας πάρει με το αυτοκίνητο.

Η γιαγιά γιόρτασε τα ενενηκοστά (90α) γενέθλιά της δίπλα στα εγγονάκια της.

Μία (1) κυρία καθόταν στο παράθυρο, πλάι σε οκτώ (8) σκυλιά.

Δεκαεπτά (17) χρόνια περίμενα αυτή τη στιγμή.

Ο εξακοσιοστός πρώτος (601) υποψήφιος να περάσει στη γραμματεία.

Θα ήθελα τριακόσια (300) γραμμάρια κεφαλοτύρι και μισό (1/2) κιλό φέτα, παρακαλώ.

Σε περιμένω εδώ και τριεήμισι (3,5) ώρες.

ΑΣΚΗΣΗ 2

- Συμπλήρωσε στο πινακάκι τα απόλυτα και τα τακτικά αριθμητικά:

	Απόλυτα αριθμητικά	Τακτικά αριθμητικά
300		
90		
9		
10.000		
1.000.000		
400		
501		
3.002		
85		

Απάντηση

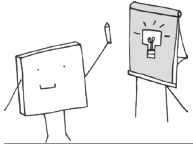
	Απόλυτα αριθμητικά	Τακτικά αριθμητικά
300	τριακόσιοι, -ες, -α	τριακοσιοστός, -ή, -ό
90	ενενήντα	ενενηκοστός, -ή, -ό
9	εννιά/εννέα	ένατος, -η, -ο
10.000	δέκα χιλιάδες	δεκακισχιλιοστός, -ή, -ό
1.000.000	ένα εκατομμύριο	εκατομμυριοστός, -ή, -ό
400	τετρακόσιοι, -ες, -α	τετρακοσιοστός, -ή, -ό
501	πεντακόσιοι/ιες/ια ένας/μία/ένα	πεντακοσιοστός, -ή, -ό πρώτος, -η, -ο
3.002	τρεις χιλιάδες δύο	τρισχιλιοστός, -ή, -ό δεύτερος, -η, -ο
85	ογδόντα πέντε	ογδοηκοστός, -ή, -ό πέμπτος, -η, -ο

Κανόνας 2: ΤΟΝΟΣ ΣΤΟ μου;

Οι προσωπικές αντωνυμίες (π.χ. μου, σου, του) τονίζονται όταν υπάρχει κίνδυνος να θεωρηθούν κτητικές αντωνυμίες.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Ο παππούς τού είπε χρόνια πολλά για τη γιορτή του. (ο παππούς είπε σε αυτόν μόνο)

Ο παππούς του είπε να προσέχουμε εκεί έξω. (ο δικός του παππούς είπε σε όλους μας)

ΑΣΚΗΣΗ 3

■ Τόνισε τις προσωπικές αντωνυμίες, όποτε χρειάζεται:

Η μαμά μου αγόρασε ένα φαρδύ παντελόνι.

Ο αγώνας του δεν περιγράφεται με λόγια.

Η μαμά μου είναι η καλύτερη του κόσμου.

Ο αγώνας του χάρισε μία μοναδική εμπειρία.

Το παιδί του χάρισε ένα τριαντάφυλλο.

Το παιδί του βρίσκεται σε κίνδυνο.

Απάντηση

Η μαμά μου αγόρασε ένα φαρδύ παντελόνι.

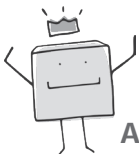
Ο αγώνας του δεν περιγράφεται με λόγια.

Η μαμά μου είναι η καλύτερη του κόσμου.

Ο αγώνας τού χάρισε μία μοναδική εμπειρία.

Το παιδί τού χάρισε ένα τριαντάφυλλο.

Το παιδί του βρίσκεται σε κίνδυνο.

ΑΣΚΗΣΗ 4

■ Αντιστοίχισε σε κάθε πρόταση το «της» ή το «τής» όπως ταιριάζει:

Η εικόνα ___ ξύπνησε μία ανάμνηση.

•

Η ώρα ___ σίτισης είναι μία ακριβώς.

•

της

Ο κουμπαράς ___ γέμισε χρήματα.

•

τής

Το σκυλί ___ έδωσε ένα φιλί.

•

Απάντηση

Η εικόνα ___ ξύπνησε μία ανάμνηση.

•

Η ώρα ___ σίτισης είναι μία ακριβώς.

•

της

Ο κουμπαράς ___ γέμισε χρήματα.

•

τής

Το σκυλί ___ έδωσε ένα φιλί.

•

Κανόνας 3: ΧΑΘΗΚΕ Ο ΤΟΝΟΣ;

Οι λέξεις που εμφανίζονται ως μονοσύλλαβες ύστερα από απαλοιφή κάποιου φωνήεντός τους, διατηρούν τον τόνο τους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: βγάλ' τον μια βόλτα, είν' ωραίο παιχνίδι

ΑΣΚΗΣΗ 5

■ Βάλε τόνο όπου χρειάζεται:

φερ' το	βαλ' τα	τ' αλλα
μεσ' από	ασ' το	θα 'χει
μου 'ναι	θα 'ρθει	που 'χεις

Απάντηση

φέρ' το	βάλ' τα	τ' άλλα
μέσ' από	άσ' το	θα 'χει
μου 'ναι	θα 'ρθει	που 'χεις

Κανόνας 4: ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Τα παραθετικά που σχηματίζονται από επίθετα σε -ος, γράφονται με όμικρον (-ότερος)
π.χ. ωραίος - ωριότερος

Τα παραθετικά που σχηματίζονται από επιρρήματα σε -ω, γράφονται με ωμέγα (-ώτερος)
π.χ. άνω - ανώτερος.

Τα παραθετικά που σχηματίζονται από επίθετα σε -ύς, γράφονται με ύψιλον (-ύτερος)
π.χ. ταχύς - ταχύτερος

ΑΣΚΗΣΗ 6

■ Σχημάτισε τα παραθετικά, όπως στο παράδειγμα:

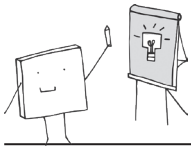
Θετικός	Συγκριτικός	Απόλυτος υπερθετικός
δυνατός	δυνατότερος	δυνατότατος
δριμύς		
(κάτω)*		

(άνω)*		
οξύς		
νόστιμος		

*Ο θετικός βαθμός δεν υπάρχει, εδώ χρησιμοποιείται για λόγους ευκολίας.

Απάντηση

Θετικός	Συγκριτικός	Απόλυτος υπερθετικός
δυνατός	δυνατότερος	δυνατότατος
δριμύς	δριμύτερος	δριμύτατος
(κάτω)*	κατώτερος	κατώτατος
(άνω)*	ανώτερος	ανώτατος
οξύς	οξύτερος	οξύτατος
νόστιμος	νοστιμότερος	νοστιμότατος

ΑΣΚΗΣΗ 7

■ Συμπλήρωσε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τα μονολεκτικά παραθετικά των επιθέτων της παρένθεσης:

Η απάντηση του Κώστα ήταν _____ (πλήρης) από του Δημήτρη.

Η Μαρία έχει τη _____ (λεπτή) φωνή του κόσμου.

Ο δρόμος είναι _____ (φαρδύς) από το σοκάκι.

Ο _____ (πλούσιος) άνθρωπος δεν είναι κατ' ανάγκη και ευτυχέστερος.

Η δασκάλα της Ελένης είναι _____ (νέα)!

Κρύψου _____ (καλά) την άλλη φορά, αν δε θέλεις να σε βρούνε.

Απάντηση

Η απάντηση του Κώστα ήταν πληρέστερη από του Δημήτρη.

Η Μαρία έχει τη λεπτότερη φωνή του κόσμου.

Ο δρόμος είναι φαρδύτερος από το σοκάκι.

Ο πλουσιότερος άνθρωπος δεν είναι κατ' ανάγκη και ευτυχέστερος.

Η δασκάλα της Ελένης είναι νεότερη!

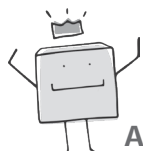
Κρύψου καλύτερα την άλλη φορά, αν δε θέλεις να σε βρούνε.

Κανόνας 5: ΤΑ Λ ΣΤΟ ΒΑΛΛΩ

Όταν κάτι συμβαίνει πολλές φορές (ενεστώτας, παρατατικός, εξακολουθητικός μέλλοντας), χρειάζονται δύο λλ. Όταν κάτι συμβαίνει μία φορά (αόριστος, συνοπτικός μέλλοντας, παρακείμενος, υπερσυντέλικος, συντελεσμένος μέλλοντας), χρειάζεται ένα λ. Όλα αυτά ισχύουν και στα σύνθετα ρήματα του βάλλω.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Η υγιεινή διατροφή συμβάλλει στην καλή υγεία.

Χθες ανέβαλα το μάθημα γιατί ήμουν άρρωστος.

ΑΣΚΗΣΗ 8

- Κάνε χρονική αντικατάσταση στο ρήμα **αναβάλλω**. Προσοχή στα «λλ»!

Ενεστώτας	
Παρατατικός	
Αόριστος	
Εξακολουθητικός Μέλλοντας	
Συνοπτικός (στιγμιαίος) Μέλλοντας	
Παρακείμενος	
Υπερσυντέλικος	
Συντελεσμένος Μέλλοντας	

Απάντηση

Ενεστώτας	αναβάλλω
Παρατατικός	ανέβαλλα
Αόριστος	ανέβαλα
Εξακολουθητικός Μέλλοντας	θα αναβάλλω
Συνοπτικός (στιγμιαίος) Μέλλοντας	θα αναβάλω
Παρακείμενος	έχω αναβάλει
Υπερσυντέλικος	είχα αναβάλει
Συντελεσμένος Μέλλοντας	θα έχω αναβάλει

ΑΣΚΗΣΗ 9

■ Συμπλήρωσε τις προτάσεις με τον σωστό τύπο των ρημάτων της παρένθεσης:

Τα μικρά παιδιά _____ (επιβάλλω) να κοιμούνται πολλές ώρες.

Ο ήλιος _____ (ανατέλλω) αργότερα, από εδώ και στο εξής.

Αύριο στη γιορτή _____ (βάλλω) τα καλά μου.

Όταν ήμουν μικρός, καθημερινά η γιαγιά μου _____ (επιβάλλω) να τρώω όλο μου το φαί.

Είναι άσχημο να _____ (προσβάλλω) τους ανθρώπους, ακόμα κι όταν σου μιλούν με αγένεια.

Εχθές την ώρα της ιστορίας _____ (παραβάλλω) δύο πηγές, ώστε να βρούμε τις διαφορές τους.

Απάντηση

Τα μικρά παιδιά επιβάλλεται (επιβάλλω) να κοιμούνται πολλές ώρες.

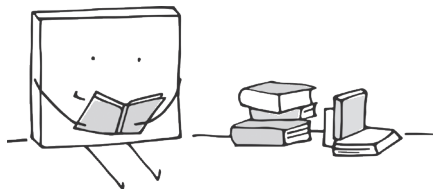
Ο ήλιος θα ανατέλλει (ανατέλλω) αργότερα, από εδώ και στο εξής.

Αύριο στη γιορτή θα βάλω (βάλλω) τα καλά μου.

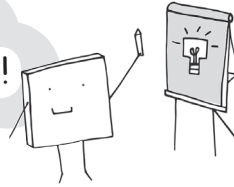
Όταν ήμουν μικρός, καθημερινά η γιαγιά μου επέβαλλε (επιβάλλω) να τρώω όλο μου το φαί.

Είναι άσχημο να προσβάλλεις (προσβάλλω) τους ανθρώπους, ακόμα κι όταν σου μιλούν με αγένεια.

Εχθές την ώρα της ιστορίας παραβάλαμε (παραβάλλω) δύο πηγές, ώστε να βρούμε τις διαφορές τους.

Όρα για επανάληψη!

1. Υπογράμμισε τα αριθμητικά του κειμένου και τοποθέτησέ τα στη σωστή στήλη:

Στο προαύλιο βρίσκονται δεκατρείς μαθητές της έκτης τάξης του δημοτικού σχολείου. Ετοιμάζονται για την καλοκαιρινή γιορτή που θα πραγματοποιηθεί σε δέκα μέρες και όλοι, από τον πρώτο ως τον δέκατο τρίτο, ήταν πολύ ενθουσιασμένοι. Τέσσερις μήνες οργάνωναν τη γιορτή και τώρα φαντάζονταν κάθε λεπτομέρειά της. «Να μην ξεχάσουμε να φέρουμε πέντε προβολείς και τα αξεσουάρ του δεύτερου θεατρικού!».

Απόλυτα	Τακτικά

Απάντηση

Στο προαύλιο βρίσκονται δεκατρείς μαθητές της έκτης τάξης του δημοτικού σχολείου. Ετοιμάζονται για την καλοκαιρινή γιορτή που θα πραγματοποιηθεί σε δέκα μέρες και όλοι, από τον πρώτο ως τον δέκατο τρίτο, ήταν πολύ ενθουσιασμένοι. Τέσσερις μήνες οργάνωναν τη γιορτή και τώρα φαντάζονταν κάθε λεπτομέρειά της. «Να μην ξεχάσουμε να φέρουμε πέντε προβολείς και τα αξεσουάρ του δεύτερου θεατρικού!».

Απόλυτα	Τακτικά
δεκατρείς	έκτης
δέκα	πρώτο
τέσσερις	δέκατο τρίτο
πέντε	δεύτερου

2. Συμπλήρωσε τα αριθμητικά. Προσοχή στην ορθογραφία!

_____ (1,5) μήνας	_____ (1,5) κουταλιά
_____ (3,5) τόνοι	_____ (3,5) πεπόνια
_____ (4,5) λεπτά	_____ (5,5) ώρες
_____ (8,5) μήλα	_____ (7,5) κορδέλες

Απάντηση

ενάμιση μήνας
τρεισήμισι τόνοι
τεσσεράμισι λεπτά
οκτώμισι μήλα

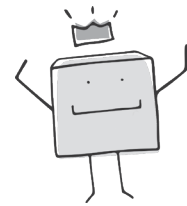
μιάμιση κουταλιά
τριάμισι πεπόνια
πεντέμισι ώρες
επτάμισι κορδέλες

3. Συμπλήρωσε τα κενά με **του** ή **τού**:

Το στομάχι ___ γουργουρίζει.
Ο κόσμος ___ εξέφρασε τα παράπονά του.
Το σήμα ___ έδωσε να καταλάβει τι συνέβαινε.
Ο οργανισμός ___ χρειάζεται ξεκούραση.
Η χαρά ___ ήταν απεριγράφητη.

Απάντηση

Το στομάχι του γουργουρίζει.
Ο κόσμος τού εξέφρασε τα παράπονά του.
Το σήμα τού έδωσε να καταλάβει τι συνέβαινε.
Ο οργανισμός του χρειάζεται ξεκούραση.
Η χαρά του ήταν απεριγράφητη.

4. Υπογράμμισε το σωστό:

να 'χει / νά 'χει / να 'χεί
να 'ρθει / να 'ρθει / νά 'ρθει
μες στο/ μές στο
άσ' την/ ασ' την/ ασ' τήν

θα 'σαι / θά 'σαι/ θα 'σαι
φέρ' τες/ φερ' τες/ φερ' τές
του 'χω/ τού 'χω/ του 'χώ
ειν' ωρα / ειν' ώρα/ είν' ώρα

Απάντηση

να 'χει / νά 'χει / νά 'χει
να 'ρθει / νά 'ρθει
μές στο/ μές στο
άσ' την/ ασ' την/ ασ' τήν

θα 'σαι / θά 'σαι/ θα 'σαι
φέρ' τες/ φερ' τες/ φερ' τές
τού 'χω/ τού 'χω/ τού 'χώ
ειν' ωρα / ειν' ώρα/ είν' ώρα

5. Βάλε ✓ δίπλα στα παραθετικά που είναι γραμμένα σωστά:

σοφώτερος
φρεσκότατος
ζωηρότερος
καλύτερος
πυκνότερος

ομορφότερος
βαθίτατος
παχύτερος
ταχύτερος
ικανότερος

Απάντηση

σοφώτερος	☐	ομορφότερος	☒
φρεσκότατος	☒	βαθήτατος	☐
ζωηρότερος	☒	παχύτερος	☐
καλύτερος	☒	ταχύτερος	☒
πυκνότερος	☐	ικανότερος	☒

6. Γράψε στην παρένθεση τον χρόνο του υπογραμμισμένου ρήματος, όπως στο παράδειγμα:

Έβαλε (_____) τα δυνατά του, ώστε να καταφέρει τη νίκη.

Τον επόμενο μήνα θα καταβάλετε (_____) τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Θα καταβάλλουμε (_____) το ποσό του ενοικίου κάθε πρώτη του μηνός.

Είχα προκαταβάλει (_____) ήδη τα χρήματα της διαμονής, όταν με πήρες τηλέφωνο.

Ο Πηνειός εκβάλλει (_____) στο Αιγαίο Πέλαγος.

Έχεις αναβάλει (_____) χίλιες φορές το ραντεβού μας! Παρακαλώ αυτό να μην ξανα-συμβεί.

Απάντηση

Έβαλε (Αόριστος) τα δυνατά του, ώστε να καταφέρει τη νίκη.

Τον επόμενο μήνα θα καταβάλετε (Συνοπτικός/ Στιγμιαίος Μέλλοντας) τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Θα καταβάλλουμε (Εξακολουθητικός Μέλλοντας) το ποσό του ενοικίου κάθε πρώτη του μηνός.

Είχα προκαταβάλει (Υπερσυντέλικος) ήδη τα χρήματα της διαμονής, όταν με πήρες τηλέφωνο.

Ο Πηνειός εκβάλλει (Ενεστώτας) στο Αιγαίο Πέλαγος.

Έχεις αναβάλει (Παρακείμενος) χίλιες φορές το ραντεβού μας! Παρακαλώ αυτό να μην ξανασυμβεί.

7. Συμπλήρωσε τα λ ή λλ και τα :

Η παράσταση αναβά___εται μέχρι νεοτέρας.

Οι νέοι συνάδελφοι θα σε περιβά___ουν με αγάπη, μόλις σε γνωρίσουν.

Οι υπεύθυνοι διέβα___αν τις διαδικασίες με δόλια μέσα, στις περασμένες εκλογές.

Οι αιτήσεις υποβά___ονται κάθε Δευτέρα και Παρασκευή στη γραμματεία της σχολής.

Δεν αμφέβα___α στιγμή για τις ικανότητές σου.

Ο Ιάσοντας προσέβα___ε συστηματικά τον συμμαθητή του, χωρίς λόγο.

Απάντηση

Η παράσταση αναβάλλεται μέχρι νεοτέρας.

Οι νέοι συνάδελφοι θα σε περιβάλλουν με αγάπη, μόλις σε γνωρίσουν.

Οι υπεύθυνοι διέβαλαν τις διαδικασίες με δόλια μέσα, στις περασμένες εκλογές.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται κάθε Δευτέρα και Παρασκευή στη γραμματεία της σχολής.

Δεν αμφέβαλα στιγμή για τις ικανότητές σου.

Ο Ιάσοντας προσέβαλλε συστηματικά τον συμμαθητή του, χωρίς λόγο.